

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2014-1-132 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 15-12/159-72
Karar Tarihi : 18.03.2015

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Kenan TÜRK, Dr. Murat ÇETİNKAYA, Reşit GÜRPINAR,
Fevzi ÖZKAN, Dr. Metin ARSLAN, Doç. Dr. Tahir SARAÇ

B. RAPORTÖRLER: Selen Yersu ŞAHİN, Hakan EREK, İbrahim KUŞCU

C. BAŞVURUDA

BULUNAN :- Gizlilik talebi bulunmaktadır.

D. HAKKINDA ÖNARAŞTIRMA YAPILAN:

Aksa Malatya Doğalgaz Dağıtım A.Ş.

Niyazi Mısıri Caddesi No:6 Ünal İş Merkezi Malatya

(1) **E. DOSYA KONUSU:** Aksa Malatya Doğalgaz Dağıtım A.Ş.'nin doğalgaz iç tesisatlarında temperlenmiş dökme boru bağlantı parçalarının kullanmasını zorlaştırmak suretiyle hakim durumunu kötüye kullandığı iddiası.

(2) **F. İDDİALARIN ÖZETİ:** Yapılan başvuruda özetle;

- Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (EPDK) Doğalgaz Piyasası İç Tesisat Yönetmeliği'nin (İç Tesisat Yönetmeliği) "Standartlar" başlıklı 5. maddesinde belirtilen standartlara uyulması gerektiği,
- İç Tesisat Yönetmeliği kapsamında halihazırda doğal gaz iç tesisatlarında kullanılacak iki çeşit boru bağlantı parçasının bulunduğu; bunların, piyasada "fittings" olarak tabir edilen temperlenmiş dökme demirden boru bağlantı parçaları ile "patent dirsek" parçaları olduğu,
- Dağıtım bölgesinde hakim durumda bulunan Aksa Malatya Doğalgaz Dağıtım A.Ş.'nin (MALATYAGAZ) doğal gaz dağıtımını yaptığı coğrafi alanda, doğal gaz iç tesisatlarında temperlenmiş dökme demirden boru bağlantı parçaları yerine patent dirsek kullanımını tercih ettiği; bunu açıkça talep etmediği ya da herhangi bir kurala bağlamadığı; ancak temperlenmiş dökme demirden boru bağlantı parçalarının kullanımını fiili olarak zorlaştırdığı,
- MALATYAGAZ'ın, İç Tesisat Yönetmeliği kapsamında tesisat firmalarını sertifikalandırdığı, bu tesisat firmalarının yapacakları proje ve tesisat kurulumlarının MALATYAGAZ tarafından kontrol edildiği,
- MALATYAGAZ'ın, sertifikalı tesisat firmalarına en az bir mühendis, bir kaynakçı ustası ve bir de tesisatçı ustası bulundurmaları koşulu getirdiği ve ustaların yeterlilik belgelerinin bulunmasını istediği,
- Temperlenmiş dökme demirden boru bağlantı parçalarının takılmasında vasıfsız işçi yeterliyen, patent dirsek kurulumunun, yeterlilik belgesine sahip kaynak ustaları tarafından yapılabildiği; söz konusu yeterlilik belgeleri için eğitim, düzenleme ve yenileme işlemlerinin ise MALATYAGAZ tarafından yapıldığı,

15-12/159-72

- MALATYAGAZ'ın, yetkili mühendis ve teknik personelin doğal gaz tesisatlarında mutlaka patent dirsek kullanılması yönünde talep ve uyarılarda bulunduğu; "fittings" ile döşenmiş tesisatların sökülerek patent dirsek ile değiştirilmesini talep edebildiği,
- Anılan uygulamanın, dökme demirden boru bağlantı parçaları üreten teşebbüslerin satışlarının azalmasına neden olduğu,
- Öte yandan, bu parçaların doğal gaz tesisatı haricinde de kullanım alanları olduğundan, satışların tamamen durmadığı,
- MALATYAGAZ'ın, üst pazardaki hakim durumunu, alt pazardaki fiili uygulamalarla kötüye kullandığı,
- MALATYAGAZ'ın anılan uygulamalarına ilişkin olarak EPDK ile görüşüldüğü, EPDK yetkililerince, mevzuata uygun parçaların kullanımına izin verildiği sürece, patent dirsek kullanımına yönlendirme şeklindeki uygulamanın doğal gaz piyasası mevzuatına aykırılık teşkil etmeyeceği ve konunun Rekabet Kurumu'na (Kurum) iletilebileceğinin belirtildiği,
- MALATYAGAZ'ın uygulamalarına benzer uygulamaların AKSA Grubu'nun diğer doğal gaz dağıtım bölgeleri bakımından da söz konusu olduğu; bunların dışındaki doğal gaz dağıtım bölgelerinde ise böyle bir uygulamanın bulunmadığı

hususları ifade edilerek MALATYAGAZ hakkında 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun (4054 sayılı Kanun) kapsamında gerekli incelemelerin yapılması talep edilmiştir.

- (3) **G. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 31.12.2014 tarih ve 7491 sayı ile giren başvuru üzerine Rekabet Kurulu (Kurul) 29.01.2015 tarih ve 15-05/66-M sayı ile önaraştırma yapılmasına karar vermiştir.
- (4) İlgili karar uyarınca düzenlenen 09.03.2015 tarih ve sayılı 2014-1-132/ÖA Önaraştırma Raporu görüşülerek karara bağlanmıştır.
- (5) **H. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda özetle; MALATYAGAZ hakkında 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına yer olmadığı ve şikâyetin reddinin gerektiği sonuç ve kanaatine ulaşıldığı ifade edilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. Hakkında İnceleme Yürütülen Teşebbüs: MALATYAGAZ

- (6) Malatya ilini kapsayan dağıtım bölgesinin doğal gaz dağıtım lisansı, 20.10.2005 tarihinde EPDK tarafından 30 yıllık süre için PEGAZ Malatya Şehir İçi Doğalgaz Dağıtım A.Ş.'ye verilmiştir. Bu şirketin tüm hisseleri 10.05.2007 tarihli EPDK Kararı ile Kazancı Holding tarafından devralınmıştır. MALATYAGAZ, Malatya ilinde doğal gaz dağıtım ve satışı faaliyetini sürdürmektedir. MALATYAGAZ'ı kontrol eden AKSA Grubu'nun (Kazancı Holding) Türkiye'de 20 adet bölgede doğal gaz dağıtım lisansı bulunmaktadır.

I.2. İlgili Pazar

I.2.1. İlgili Ürün Pazarı

- (7) Dosya konusu şikâyetin, doğal gaz iç tesisatlarında kullanılan boru bağlantı parçalarına ilişkin olduğu dikkate alındığında, ilgili ürün pazarı "doğal gaz iç tesisatında kullanılan boru bağlantı parçaları" olarak tespit edilebilecektir.
- (8) Bununla birlikte, İlgili Pazarın Tanımlanmasına İlişkin Kılavuz'un 20. paragrafı da dikkate alınarak, dosya kapsamında ilgili ürün pazarı tanımlanmamıştır.

I.2.2. İlgili Coğrafi Pazar

- (9) İlgili coğrafi pazar tanımlanmamıştır.

I.2.3. Sektörel Düzenleme

- (10) İç Tesisat Yönetmeliği'nin 5. maddesi; *"İç tesisatın tasarımı, yapımı, yerleştirilmesi, kontrolü, işletmeye alınması ve işletilmesi ile ilgili olarak TS, EN, ISO, IEC standartlarından herhangi birine, bu standartlarda yoksa, TSE tarafından kabul gören diğer standartlara uyulması zorunludur. Standartlarda değişiklik olması halinde; değişiklik getiren standart, uygulanan standardın iptal edilmesi veya yürürlükten kaldırılması halinde ise yeni standart geçerli olur. İç tesisatta, standart belgesine sahip olmayan malzeme kullanılmaz. İç tesisatta meydana gelebilecek gaz kaçak veya kazalarına karşı alınacak önlemler hususunda da anılan standartlar geçerlidir."* şeklindedir.
- (11) Bu kapsamda, yukarıda yer verilen standartlara uymayan malzemelerin iç tesisatta kullanılamayacağı anlaşılmaktadır. Anılan hüküm haricinde, doğal gaz piyasası mevzuatında iç tesisatta kullanılacak malzemeye ilişkin olarak herhangi bir düzenleme bulunmamaktadır.

I.3. Yapılan Tespitler ve Hukuki Değerlendirme

I.3.1. Teşebbüslerden Elde Edilen Bilgiler

- (12) Önaraştırma sürecinde, doğal gaz iç tesisatında kullanılmasına izin verilen boru bağlantı parçalarına ilişkin olarak, MALATYAGAZ'ın yanı sıra, diğer doğal gaz dağıtım bölgelerindeki uygulamalara ilişkin, Eskişehir Doğalgaz Dağıtım A.Ş. (ESGAZ), İzmit Gaz Dağıtım Sanayi A.Ş. (İZGAZ) ve Başkent Doğalgaz Dağıtım A.Ş.'den (BAŞKENTGAZ) bilgi talep edilmiştir.
- (13) MALATYAGAZ, ESGAZ, İZGAZ ve BAŞKENTGAZ'dan gelen ve büyük ölçüde örtüşen cevabi yazılarda özetle;
- Proje onay ve kontrol işlemlerinin ilgili mevzuat hükümlerine göre yerine getirildiği,
 - İç Tesisat Yönetmeliği'nin "Standart" başlıklı 5. maddesi kapsamında belirtilen standartlara sahip olan boru bağlantı parçalarının kullanımına izin verildiği,
 - Anılan hükümde belirtilen standartlara sahip olduğu sürece, hem temperlenmiş dökme demirden boru bağlantı parçalarının, hem de patent dirsek boru bağlantı parçalarının kullanımına izin verildiği,
 - Temperlenmiş dökme demirden boru bağlantı parçalarının TS 11 EN 10242 standartlarına, patent dirsek parçalarının ise TS 2649 standartlarına uygun olması gerektiği,
 - Anılan boru bağlantı parçalarının yer üstü boru ekleme parçası olarak kullanıldığı,
 - Bunların haricindeki boru bağlantı parçalarının, yukarıda yer verilen standartlara sahip olmaması nedeniyle, doğal gaz iç tesisatında kullanımına mevzuat gereği izin verilmediği
- hususları ifade edilmiştir.
- (14) MALATYAGAZ tarafından ayrıca, MALATYAGAZ ile aynı ekonomik bütünlük altında bulunan hiçbir şirketin, doğal gaz iç tesisatı alanında herhangi bir faaliyetinin olmadığı belirtilmiştir.
- (15) Dosya konusuna ilişkin olarak MALATYAGAZ yetkilileri ile 06.03.2015 tarihinde Raportörlerce yapılan telefon görüşmesinde özetle; iç tesisat kurulumunda, kaynak kullanılarak bağlantısı gerçekleştirilen patent dirsek parçalarının gaz sızdırmazlık özelliği nedeniyle daha güvenli olması sebebiyle tercih edildiği; ayrıca, temperlenmiş demirden boru bağlantı parçalarının dişli elemanlar olması nedeniyle, kurulum esnasında MALATYAGAZ personelinin kurulumu nezaret etmesi ve olukların standartlara uygunluğunu kontrol etmesi gerektiğinden, söz konusu parçaların operasyon maliyetinin, patent dirsek parçalarına göre daha yüksek olduğu ve bununla birlikte, patent dirsek

15-12/159-72

parçalarının yanı sıra, temperlenmiş dökme demir boru bağlantı parçalarının da kullanımına da izin verildiği ifade edilmiştir.

I.3.2. Değerlendirme

- (16) Dosya konusu şikâyet çerçevesinde, MALATYAGAZ'ın dağıtım lisansına sahip olduğu bölgede doğal ve yasal tekel olduğu ve söz konusu hakim durumunu, temperlenmiş dökme demirden yapılan boru bağlantı parçalarının kullanımını fiilen zorlaştırmak suretiyle kötüye kullandığı iddia edilmektedir.
- (17) "Hakim Durumdaki Teşebbüslerin Dışlayıcı Kötüye Kullanma Niteliğindeki Davranışlarının Değerlendirilmesine İlişkin Kılavuz"a göre; "Kanun'un 6. maddesi kapsamında incelenen bir davranışın ihlal teşkil edebilmesi için davranışı gerçekleştiren teşebbüsün ilgili pazarda hâkim durumda olması ve davranışın bir kötüye kullanma niteliği taşıması gerekmektedir. Kurul, bu iki temel unsurdan birinin bulunmadığının açıkça gösterilebildiği durumlarda diğer unsura ilişkin analize yer vermeyebilir." ifadesi yer almaktadır.
- (18) Dosya içeriğinden, doğal gaz iç tesisatında kullanılan boru bağlantı parçalarının, doğal gaz tesisatı haricinde de kullanım alanları bulunduğu anlaşılmakla birlikte, asıl kullanım alanının doğal gaz iç tesisatı olduğu görülmektedir. Bu durumda, MALATYAGAZ'ın, Türkiye doğal gaz dağıtım bölgelerinin tümü içerisinde doğal gaz iç tesisatında kullanılan boru bağlantı parçaları bakımından hakim durumda olup olmadığının tespiti gerekmektedir.
- (19) Aşağıdaki tablolarda sırasıyla, MALATYAGAZ ile örnek olarak seçilen ESGAZ, İZGAZ ve BAŞKENTGAZ dağıtım bölgelerinde 2013 ve 2014 yıllarındaki abone sayıları ve doğal gaz iç tesisat projelerinin sayılarına yer verilmiştir.

Tablo-1: MALATYAGAZ, ESGAZ, İZGAZ ve BAŞKENTGAZ'ın 2013 ve 2014 Yıllarında Sahip Olduğu Abone Sayısı¹

Dağıtım Şirketi	2013 Yılı Abone Sayısı	2014 Yılı Abone Sayısı
MALATYAGAZ	(.....)	(.....)
ESGAZ	(.....)	(.....)
İZGAZ	(.....)	(.....)
BAŞKENTGAZ	(.....)	(.....)

Tablo-2: MALATYAGAZ, ESGAZ, İZGAZ ve BAŞKENTGAZ Bölgelerinde 2013 ve 2014 Yıllarında Yapılan Doğal Gaz İç Tesisat Projelerinin Sayısı²

Dağıtım Şirketi	2013 Yılı İç Tesisat Proje Sayısı	2014 Yılı İç Tesisat Proje Sayısı
MALATYAGAZ	(.....)	(.....)
ESGAZ	(.....)	(.....)
İZGAZ	(.....)	(.....)
BAŞKENTGAZ	(.....)	(.....)

- (20) 2013 Yılı EPDK Doğal Gaz Raporu'nda yer alan bilgilerden; 2013 yılı sonu itibarıyla Türkiye'deki toplam evsel abone sayısının (.....), serbest tüketici sayısının (.....) ve Türkiye'deki toplam doğal gaz abone sayısının (.....) olduğu anlaşılmıştır.
- (21) Yukarıda yer alan verilerden, MALATYAGAZ'ın 2013 yılı itibarıyla Türkiye toplam doğal gaz abone sayısı içerisindeki payının %(.....) olduğu görülmektedir.

¹ Tabloda, her yıl gerçekleşen yeni abone girişleri yerine, toplam abone sayısına yer verilmiştir. Bunun gerekçesi, eski doğal gaz abonelerinin iç tesisatlarında da ilerleyen dönemlerde yenileme yatırımları yapılmasıdır.

² Söz konusu iç tesisat proje sayıları, sertifikalı firmalar tarafından gerçekleştirilen projelere ilişkindir.

15-12/159-72

- (22) Evsel abone sayısı bakımından en fazla aboneye sahip 10 ildeki (İstanbul, Ankara, Bursa, Kocaeli, İzmir, Eskişehir, Konya, Kayseri, Tekirdağ, Samsun) abone sayısının, tüm Türkiye'deki doğal gaz aboneleri içindeki payı %(.....). Dolayısıyla, MALATYAGAZ'ı kontrol eden AKSA Grubu'nun kontrolündeki tüm doğal gaz dağıtım şirketlerinin toplam abone sayılarının 2013 yılı itibarıyla, Türkiye toplamı içerisindeki payının (.....)'nin üzerine çıkamayacağı dosya içeriğinden anlaşılmaktadır.
- (23) Yukarıda yer verilen bilgiler çerçevesinde, MALATYAGAZ'ın doğal gaz abone ve iç tesisat proje sayısı bakımından, hakim durumda olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu anlamda, MALATYAGAZ'ın, kendi dağıtım bölgesinde, doğal gaz iç tesisatlarında temperlenmiş dökme demirden boru bağlantı parçalarının kullanımını fiilen zorlaştırmak veya engellemek yönünde uygulamalarının bulunması halinde dahi, bu durumun, doğal gaz iç tesisatında kullanılan boru bağlantı parçaları bakımından rekabeti kısıtlayıcı bir etki doğurmayacağı kanaatine ulaşılmıştır.
- (24) Bununla birlikte, MALATYAGAZ'ın, güvenlik ve maliyet gerekçeleriyle, temperlenmiş dökme demir boru bağlantı parçaları yerine patent dirsek boru bağlantı parçalarının kullanımının tercih ve teşvik etmesi ise rekabeti kısıtlama niyeti taşımamaktadır. Dolayısıyla hakim durumda bulunmayan MALATYAGAZ'ın eylemi, 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesi kapsamında bir rekabet ihlali içermemektedir.

J. SONUÇ

- (25) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre; 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca şikayetin reddi ile soruşturma açılmamasına OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.